

kunde ønskes, og efter den Gang, Sagens Forhandling har taget, er der for mig kun Lidet at tilføje. Jeg ønsker dog at gjøre nogle enkelte Bemærkninger fra mit Standpunkt. Jeg skal tillade mig at fremhæve — hvad det erede Thing jo vistnok aldeles vil samstemme med mig i — at det for Enhver, der skal beskæftige sig med en Sag som denne, at det for Enhver, der ved sin Stemme og sit Raad skal udøve nogen afgjørende Indflydelse — den være større eller mindre — i en saadan Sag, maa være en stor Beroligelse, naar Sagen har kunnet forberedes og fremmes paa den særegne Maade, hvorpaa denne Sag er bearbejdet. Jeg behøver vel ikke udtrykkelig at tilføje, at det dermed ikke er sagt, at dette skulde ubeluffe den Drøftelse, som naturligvis paaligger en lovgivende Forsamling, efterat Sagen er forelagt dem, men denne Sag er ikke af dem, med Hensyn til hvilket det for Alle er ligesaa let at danne sig en sikker Mening, som det er let at føle, at den har Betydning for Alle. Det er en Sag, hvis sikke Behandling kræver megen særegen Kundskab, som man, naar man ikke i længere Tid har hølet dermed, ikke let kan vinde. Naaget jeg i mange Aar har havt Interesse for disse Spørgsmaal, og til forskjellige Tider heller ikke har savnet Opfordring eller Leilighed til i det Enkelte at følge den Forhandling, som disse Spørgsmaal baade i Litteraturen og i det offentlige parlamentariske Liv have fundet, er jeg kun — det tilstaar jeg oprigtigt — med en vis Frygt og Uvigtelse gaaet til at udtale min Mening, saaledes som det paaligger Kongens ansvarlige Raadgiver over for disse Spørgsmaal; men for mig har det derfor været en overordentlig stor Beroligelse, at denne Sag kunde føres frem under saadanne Former som den, under hvilke det nu foreliggende Forslag er blevet til. Jeg sætter meget stor Pris paa den Beredvillighed, hvormed Sverrigs og Norges Regjering er gaaet ind paa Sagens fælles Drøftelse. Jeg gjør det for det Første, fordi det er indlysende, i hvilken Grad det er en Binding for Danmark, dersom Møntens Omraade ikke indskrænkes til vort eget lille Land, men udvides til Norge og fremfor Alt til Sverrig. Den Følelse af Lidenskab, som maa gjøre sig gjældende hos Enhver, der i en eller anden praktisk Retning har Opfordring til at drøfte vore Forhold, kan af og til — i det mindste for mig — være saa knugende, at det har noget i sig selv, der Beljørende, naar man ser Mulighed for i en praktisk vigtig Retning at komme til at sætte sig i det rette Forhold til et større Omraade, saaledes at man paa dette Omraade kan staa fast og Brast, uden at det dog paa nogen Maade træder vor Selvstændighed for nær. Dette ligger saa nær, at det vistnok er indlysende for Enhver. Hvad jeg dernæst lægger særlig Vægt paa, er, at der som Følge af det saaledes eftertragtede fælles Maal har været Opfordring for de tre nordiske Regjeringer til at sende Mænd, som vare i Be-

viddelse af ikke blot særegne theoretiske, men ogsaa praktiske Kundskaber — og lad mig tillige sige af ikke blot praktiske, men ogsaa theoretiske Kundskaber, begge Dele ere lige vigtige — til at overveie Betingelserne for en saadan fælles Møntreform, Tidspunktet for den og Maaden, hvorpaa den kunde gennemføres; thi, mine Deres! de Spørgsmaal, om hvilke vi her tale, ere saa sammenfattede, saa indviklede, saa vanskelige, at det aldeles ikke kan forundre den, som har beskæftiget sig med disse Ting, at der næsten ikke kan nævnes et eneste Hovedspørgsmaal, med Hensyn til hvilket der ikke har været reist Tvivl, eller kunde nævnes en eller anden stor Autoritet, som afviser fra de Resultater, for hvilke man maatte komme til at bestemme sig. Det er en stor Misforstaaelse, hvis man tror, at der kan opnaas Enstemmighed i saadanne praktiske Spørgsmaal, hvor der hverken kan være Tale om mathematisk Bevise eller om strenge Retningsgrundætninger — thi der burde der rigtignok kunne tilveiebringes Enighed imellem de Sagkyndige, skøndt jeg ikke vil sige, at der paa saadanne Punkter altid er Enighed imellem de Sagkyndige — lige overfor saadanne indviklede praktiske Spørgsmaal som Møntspørgsmaalet er det i ethvert Fald aldeles uundgaeligt, at man — jeg havde nær sagt: paa hvilket som helst Hovedpunkt — vil kunne finde Støtte for en afvigende Mening hos en eller anden udmærket dygtig Mand, for hvem jeg i og for sig personlig er aldeles villig til at bøje mig, hvis jeg stod alene lige overfor hans Autoritet, og dog gaar det ikke an at vente, indtil en saadan enkelt Mand er bleven overbevist; man maa i saadanne Tilfælde gaa frem efter den Anskuelse, hvormod der dannes sig et stort Flertal, naar Sagen er bleven alsidig og grundigt drøftet. Det er denne Betydning af den standinaviske Forberedelse, paa hvilken jeg for mit Vedkommende er tilbøielig til at lægge afgjørende Vægt. Det er denne Betragtning, jeg har villet fremhæve ved Siden af den første Hovedbetragtning om Betydningen af Møntomraadets Udvidelse, navnlig til Sverrig. Udvidelsen har naturligvis ogsaa sin Betydning med Hensyn til Norge, men den har en større praktisk Betydning med Hensyn til Sverrig.

Det store Spørgsmaal, som ligger paa Bunden af hele denne Sag, er jo dette: Kunne vi blive ved vort nuværende System eller er det saa, at vi ikke uden at udsætte os for sølelige Tab kunne opsætte en Overgang til Guldmøntfoden? Jeg henviser her dels til den almindelige Erkjendelse af Nødvendigheden af at besvare dette Spørgsmaal bedrøstende, som fremlyser af alle Forhandlingerne siden i Sommer, dels til den Udvikling, som er givet i et Bilag til Forslaget. Er nu Tiden kommen til at gaa over til Guldmøntfoden, saa bliver Spørgsmaalet: Hvorledes skal dette da ske? Men ogsaa her spiller Hensynet til, hvor hurtigt Overgangen bør ske, en